

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Oslo, 27.11.2020
Vår ref.: 20/1450

Statistisk sentralbyrås innspill til nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene

Statistisk sentralbyrå (SSB) gir med dette innspill til en nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene i egenskap av å være den sentrale myndighet for utvikling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk, og som forskningsinstitusjon med lang erfaring fra arbeid med målinger av bærekraftig utvikling.

SSB har bidratt med erfaring og råd knyttet til den statistiske oppfølgingen av 2030-agendaen og bærekraftsmålene siden forberedelsene av vedtaket i FNs generalforsamling høsten 2015. SSB har vært invitert deltaker i det interdepartementale forumet som ble etablert som samarbeidsplattform for departementer med koordineringsansvar for ett eller flere bærekraftsmål.

Siden 2017 har SSB hatt to oppdrag betalt av departementene i forbindelse med indikatorer til bærekraftsmålene. Det første oppdraget var en kartlegging av tilgjengelig statistikk for de internasjonalt bestemte indikatorene fra FN som skal måle global utvikling mot de 17 bærekraftsmålene, og som ble dokumentert i [Notat 2018/1 Indikatorer til FNs Bærekraftsmål](#). Det andre oppdraget var å etablere en plattform for rapportering på dette globale indikatorsettet. Denne ble publisert 1. april 2020 i form av en faktaside på SSBs [websider](#). KMD har videreført oppdraget høsten 2020 for å fortsette arbeidet med å utvikle faktasiden; ved å legge inn flere globale indikatorer og ved å starte prosess for valg av fremtidig plattformløsning med nytt brukergrensesnitt. I tillegg vil SSB bidra med relevante indikatorer til den kommende stortingsmeldingen som skal omhandle bærekraftsarbeidet i Norge.

På oppdrag fra kommunesektorens organisasjon KS, er SSB også i gang med å utvikle en taksonomi for bærekraftsindikatorer. Taksonomien (en sorteringsmodell) kan brukes til å klassifisere og vurdere indikatorer eller indikatorsett for måling av utvikling mot bærekraftsmålene. Ved å anvende samme taksonomi på ulike indikatorer kan deres bruk og egnethet for ulike formål lettere synliggjøres, enten hver for seg eller i sammenligning med andre indikatorer. Taksonomien blir generisk utformet og kan dermed benyttes for klassifisering av indikatorer uavhengig av geografisk nivå.

Nasjonale data og statistikker måler utviklingen mot målene

Da verdens land i 2015 vedtok å slutte seg til 2030-agendaen med 17 mål og 169 delmål for bærekraftig utvikling, ble FNs kommisjon, og ekspertorgan, for statistikk bedt om å utvikle et indikatorsett for å følge utviklingen for delmålene. Dette ble etablert og vedtatt av FNs Generalforsamling i 2017 ([A/RES/71/313](#)). Statistikk-kommisjonen er det øverste organet for globalt statistisk samarbeid om offisiell statistikk og det er SSB som representerer Norge til kommisjonen.

I 2030-agendaen understrekes det at landene må bidra med «baseline» data for agendaens delmål der slike data ikke allerede eksisterer. SSB leverer data og statistikk til internasjonale organisasjoner i tråd med internasjonale anbefalinger. Det må allikevel erkjennes at det er noen «hull» i informasjonsgrunnlaget også

for Norge med hensyn til å kunne følge utviklingen for alle delmålene. Det vil kreve en styrket nasjonal innsats for å forbedre dette.

FN-resolusjonen om 2030-agendaen og bærekraftsmålene peker på behovet for å etablere nasjonale delmål som er tilpasset en nasjonal kontekst. Det er derfor positivt at regjeringen nå skal utarbeide en nasjonal handlingsplan. SSB mener at handlingsplanen bør følges av et omforent nasjonalt indikatorsett som er basert på offisiell statistikk der dette er relevant.

For mange områder eksisterer allerede nasjonale mål, planer, prioriteringer og satsinger. For noen eksisterer også internasjonale mål med egnede måleparametere. Et eksempel på dette er innen miljø- og klimaområdet, hvor det blant annet er internasjonale prosesser for å etablere et felles [rammeverk for biodiversitet](#) med indikatorer for måling av måloppnåelse. Det bør være en målsetning å gjenbruke etablerte og godt fungerende indikatorer der dette er relevant. Da kan man oppnå en konsistens i målsetninger med tilhørende indikatorer som følger utviklingen, belyse avveininger mellom ulike bærekraftsmål, samt begrense ressursbruken på mål- og indikatorutvikling.

SSB har ansvaret for det norske statistikkssystemet og har en koordineringsrolle overfor andre produsenter av offisiell statistikk. Det etablerte samarbeidet om slik statistikk bør også utnyttes når det skal etableres et godt faglig forankret indikatorsett for å følge bærekraftig utvikling etter de kriteriene som gjelder for bærekraftsmålene. Samtidig bør vurderingene om valg av indikatorer ikke begrenses av hva som er tilgjengelig i den offisielle statistikken, men også inkludere ikke-offisielle datakilder og forskning for å komplementere analysene.

Forskning styrker vurderingene av bærekraften

Sammenlignet med andre lands statistikkbyråer står SSB i en særstilling ved å ha en forskningsavdeling som leverer forskning og analyse rettet mot regjering og statsforvaltning. SSBs forskning omfatter utvikling og bruk av metoder og modeller som kan anvendes til helhetlige analyser av bærekraftig utvikling, bl. a. langsiktig økonomisk utvikling, klimapåvirkning fra økonomisk aktivitet, analyser av fordeling og levekår, og effekter av politikk.

Forskningsavdelingens kompetanse og den samlede modellparken gjør forskerne i stand til å vurdere effekter av ulike tiltak på flere bærekraftsmål samtidig. Modellbaserte analyser kan bidra til utvikling av indikatorer for bærekraftig utvikling og belyse sammenhenger, herunder synergier og målkonflikter, mellom bærekraftsmål. Ofte kan det være slik at tiltak som har positiv effekt på noen bærekraftsmål, kan ha negativ effekt for andre. Dette er en oppgave for forskningen å påpeke, for å styrke kunnskapsgrunnlaget for politiske avveininger mellom tiltakene for å nå bærekraftsmålene.

Et aktuelt eksempel på potensielle målkonflikter er tiltak for å redusere klimautslipp og tiltak for å opprettholde naturmangfold. Spesialrapporten fra FNs klimapanel (*IPCC*) om klima og landarealer, og den globale rapporten fra det internasjonale naturpanelet (*IPBES*), peker på at klima og naturmangfold må sees i sammenheng. Utviklingen av naturregnskap i Norge, herunder forbedret arealbruksregnskap og verdsetting av økosystemtjenester/naturgoder og naturkapital bør gjøres i tråd med FNs system for miljøøkonomiske regnskaper og økosystemregnskaper (*SEEA Central Framework* og *SEEA Ecosystem Accounting*). Det vil styrke kunnskapen om naturens bidrag til samfunnsøkonomien og hvordan den økonomiske aktiviteten påvirker arealomfanget av ulike naturtyper, disse naturområdenes tilstand og kapasitet til å fortsatt forsyne samfunnet med de naturgodene samfunnet etterspør. Utviklingen av disse regnskapsrammeverkene har vært basert på et tett samarbeid mellom forskningsmiljøer og nasjonale statistikkbyråer.

Ved å bygge på dette samspillet mellom offisiell statistikk og forskning, vil det legges til rette for et godt kunnskapsgrunnlag når det skal gjøres politiske avveininger mellom bærekraftsmålene for miljø, økonomi og sosiale forhold.

Handlingsplanen bør tilrettelegge for måling og rapportering

Den kommende handlingsplanen bør ha en tydelig beskrivelse av roller og ansvarsområder innen næringsliv, sivilsamfunn, academia og offentlig sektor (herunder SSB), slik at budskapet om handling blir forstått og omsatt i valg og tiltak som bidrar til små og store skritt i en ønsket utviklingsretning.

Handlingsplanen bør framheve kvantifiserbare mål for både ønskede og uønskede utviklingstrekk i samfunnet. Informasjon om utviklingen for målene bør inngå i en kommunikasjonsplan som sikrer at

informasjonen går ut i de kanalene som til enhver tid benyttes i perioden fram til 2030. SSB mener at en slik kommunikasjonsplan bør ta i bruk både globale og nasjonale indikatorer for å måle utviklingen innen de ulike delmålene. Slik kan det legges til rette for å belyse hvorvidt nasjonale målsetninger er i tråd med de globale bærekraftsmålene.

Norge har et godt fundament av data, statistikk og forskning for å måle bærekraftig utvikling på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, og SSB ser frem til å videreutvikle og formidle relevante indikatorer for bærekraftig utvikling. SSB ønsker med dette arbeidet med handlingsplanen velkommen.

Med vennlig hilsen

Geir Axelsen
administrerende direktør

Lasse Sandberg (sign)
fagdirektør
avdeling for økonomisk statistikk